

OULUN STEINERKOULUN LUKION TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

2025-2026

SISÄLLYS

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus
2. Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman lähtökohdat ja laatiminen Oulun steinerkoulun lukiossa
4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet
  - 4.1 Opetuksen järjestäminen
  - 4.2 Opintosuoritusten arviointi
  - 4.3 Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide
  - 4.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli
  - 4.5 Seksuaalinen suuntautuminen
  - 4.6 Sukupuolinen häirintä ja sen ehkäisy
  - 4.7 Toimintaohjeet häirintätapauksissa
  - 4.8 Vammaisuus ja terveydentila
5. Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa
6. Opiskelijoiden valinnat
7. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja arviointi

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, 609/1986 ja sen muutos (1329/2014) 5a§ velvoittaa oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki, 30.12.2014/1325, edellyttää, että oppilaitoksilla on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että niissä tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa oppilaitoksessa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä.

Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi: kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, se edistää opiskelijoiden ja koko yhteisön hyvinvointia sekä viihtyvyyttä.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat

- syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa.

2. Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/8.8.1986)

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

6b § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksessa laadittavaa suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta voidaan oppilaitoksessa sopia, että suunnitelma laaditaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

7 § Syrjinnän kieltö

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa: 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; tai 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa: 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta

henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; tai 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perhehuoltovelvollisuuden perusteella.

Edellä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei kuitenkaan ole pidettävä syrjintänä, jos sillä pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valittuja keinoja on pidettävä aiheellisina ja tarpeellisina tähän tavoitteeseen nähden. Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

8b § Syrjintä oppilaitoksissa

Oppilaitoksen sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen menettelyä on pidettävä tässä laissa kielletynä syrjintänä, jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman lähtökohdat ja laatiminen Oulun steinerkoulun lukiossa

Steinerpedagogiikassa yksilön kunnioittaminen ja yksilöiden välinen tasa-arvo perustuu siihen, että jokainen lapsi ja nuori nähdään ainutkertaisena ja yksilöllisenä minuutena. Jokainen ihminen, riippumatta sukupuolesta, iästä, elämäntilanteesta, etnisestä taustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai terveydentilasta, on arvokas juuri omana itsenään.

Ihmisyteen kasvaminen on koulun keskeinen tehtävä. Kyse on jokaisen ihmisen henkisen vapauden kunnioittamisesta. Koulun tehtävänä on siten vaalia ihmisyyttä, kasvattaa lapsia ja nuoria kunnioittamaan ja arvostamaan toisia ihmisiä ja itseään. Jokaisen mielipidettä ja näkemystä kuunnellaan ja arvostetaan. Sitä kautta voidaan tukea ja luoda tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koulussa ja koulun ulkopuolella niin tällä hetkellä kuin tulevaisuudessakin.

Vaikka koulumme pedagogiikka perustuukin jokaisen yksilön kunnioittamiseen ja arvostamiseen, on jatkuva työskentely tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kulttuurin luomisessa ja vahvistamisessa tärkeää. Tärkeänä työskentelymenetelmänä ovat keskustelut, joita on käyty luokissa osana tavallista opetusta ja luokkatyöskentelyä. Vuosittain toteutettavan hyvinvointikyselyn yhteydessä selvitetään myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Kyselyjen tulokset käsitellään luokissa luokanohjaajien tuokioissa ja lisäksi aihetta on käsitelty tarkemmin

opiskeluhoitoryhmässä yhteisesti valittujen edustajien/opettajien ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa.

4. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

4.1 Opetuksen järjestäminen

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Opiskelu Oulun steinerkoulun lukiossa järjestetään sellaiseksi, että se sopii opiskelijoille sukupuoli-identiteetistä riippumatta. Korostamme oppiainevalintojen sukupuolineutraaliutta ja tarjoamme kaikille kaikkea, esimerkiksi käden töiden ja liikunnan kurssit järjestetään opetussuunnitelman mukaisesti yhtenä ryhmänä. Kaikkia sukupuolia kannustetaan löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

4.2 Opintosuoritusten arviointi

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen. Arvioinnin perusteet kerrotaan opiskelijalle kurssin alussa ja opettaja arvioi suoritukset sen mukaan, miten hyvin opetussuunnitelman asettamat tavoitteet on saavutettu.

Arvioinnissa ei verrata opiskelijoiden suorituksia toisiinsa eikä arviointi kohdistu opiskelijan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arviointi on opiskelua ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointimenetelmät ovat monipuolisia, ja opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta hänen edistymisestään. Arviointi on oikeudenmukaista, vertailukelpoista ja ennustavaa, ja se pohjautuu riittävän kattavaan näyttöön. Itsearviointia ja vertaisarviointia käytetään arvioinnin osana. Opiskelijalla on oikeus osallistua arviointikäytännöistä sopimiseen.

4.3 Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisenelämän katsomuksellisten arvojen loukkaamista. Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen ja sen esittämiseen, kunhan ei loukkaa toisen ihmisen vakaumusta.

Koulussamme kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja arvoja. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Kouluissa voi vieraila tasapuolisesti eri elämäntavokansuksellisia mielipiteitä edustavia vieraita, kuten eri uskonnollisten seurakuntien ja yhdistysten edustajia sekä yhteiskunnallisia järjestöjä. Juhlien ohjelmassa huomioidaan, että sisältö ei ole pelkästään sitoutunut kristinuskoon, jollei ole järjestetty vaihtoehtoisia tilaisuuksia. Opiskelijoiden katsomukset huomioidaan ylioppilasjuhlien sisällössä.

Ruokailussa otetaan huomioon vakaumukset sekä erityisruokavaliot.

4.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Opiskelijoiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita.

Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Koulullamme järjestetään vuosittain kansainvälinen monikulttuurisuusviikko, jonka aikana toteutetaan erilaisia tapahtumia ja projekteja. Viikon aikana koululla vierailee myös useita eri kulttuurien edustajia pitämässä esitelmiä tai työpajoja. Muutoinkin eri kulttuureista ja kielialueilta tulevat vieraat ovat kouluumme tervetulleita.

4.5 Sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuminen

Opiskelijan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan sukupuoli-identiteettiä ja seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan. Seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ei sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään. Hyväksyvää, avointa ja sallivaa ilmapiiriä rakennetaan tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Opiskelijat ja henkilökunta ottavat toiminnassaan ja tiedotuksessaan huomioon seksuaalisen- sekä sukupuoli-identiteetin moninaisuuden.

4.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai

fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (www.tasa-arvo.fi).

Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- tunkeilevia tai vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- esille asetetut pornoaineistot
- seksuaalisesti värityneet kirjeet, puhelinsoitot, teksti- tai someviestit tai sähköpostit
- ei-toivottu fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys.

Lähtökohtana on henkilön oma kokemus. Sukupuolinen huomio on häirintää tai ahdistelua ainakin silloin, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut on ilmaissut pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä (Yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta 2008, s. 34-35).

4.7 Toimintaohjeet häirintätapauksissa

Mikäli koet häirintää, toimi seuraavasti:

1. Pyydä häiritsijää lopettamaan.
2. Mikäli häirintä ei lopu, kerro asiasta opettajalle tai rehtorille.
3. Tiedon saatuaan koulu vie asian moniammatillisen opiskelijahuoltoryhmän käsiteltäväksi ja/tai ryhtyy muihin toimiin häirinnän lopettamiseksi.
4. Häiritsijä saattaa joutua rikoslain ja vahingonkorvauslain mukaiseen vastuuseen teoistaan.

4.8 Vammaisuus ja terveydentila

Ketään ei saa syrjiä vamman tai terveydentilan perusteella. Opiskelijalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo terveydentilastaan tai vammastaan toisille. Koulussa tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyjä, joista sovitaan erikseen asianomaisen kanssa. Esteettömät kulkureitit merkitään selkeillä opasteilla. Esteettömyys otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan Oulun kaupungin kanssa neuvotellen tilojen peruskorjausten yhteydessä.

5. Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa

Opiskelijoiden tai henkilökunnan eriarvoiseen kohteluun puututaan välittömästi. Asia nimetään ja siitä puhutaan ja pyritään luomaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä toimintamalleja. Tarvittaessa asia viedään opiskeluhuoltoryhmän käsiteltäväksi.

Opettajat ja koulun muu henkilökunta rohkaisee omalla käyttäytymisellään ja esimerkillään oppilaita suhtautumaan avoimesti ja arvostavasti kaikkiin ihmisiin ja siten antavat hyvän mallin tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen ihmisten kohteluun.

6. Opiskelijoiden jatko-opintovalinnat

Koulutus- ja ammattirakenteen jakautuminen sukupuolen mukaan on Suomessa erityisen voimakasta. On selkeästi nähtävissä, että naiset kilpailevat keskenään koulutuspaikoista naisenemmistöisille aloille, mistä johtuu että naisvaltaisille aloille on vaikeampi päästä opiskelemaan kuin miesvaltaisille. Näistä rakenteellisista tekijöistä johtuen miesten on helpompi päästä koulutukseen, vaikka heidän koulumenestyksensä olisi ollut heikompi.

Lukioaikana otetaan esiin koulutuksen ja työmarkkinoiden sukupuolijako. Parhaiten tämä soveltuu tehtäväksi opinto-ohjauksen yhteydessä, mutta sopii myös keskustelun aiheeksi eri oppiaineiden tunneilla. Opiskelijoille esitellään tasapuolisesti kaikkia aloja ja ammatteja ja tutustutaan alojen vaatimuksiin, opiskelupaikkoihin ja pääsyvaatimuksiin.

7. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja arviointi

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan arviointikeskustelujen ja kyselyiden avulla vuosittain ennen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämistä. Samalla mietitään mahdollisia kehittämiskohteita. Seuraava päivitys tehdään syksyllä 2026, jos päivitykseen ei ilmene erityistä tarvetta aiemmin.

Suunnitelman toteutumisen arviointi 28.8.2025

Tasa-arvoa edistävät toimeenpiteet:

Ylioppilasjuhlassa on luovuttu Suvivirren laulamisesta ja otettu tilalle katsomuksiin sitoutumaton Suvilaulu.

Oulussa 28.8.2025

Oulun steinerkoulun lukion opettajakunta

Lähteet

Yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta. 2008. Opas oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman laadintaan.

Opetushallitus.

www.tasa-arvo.fi